

Erradicar el «top manta», l'etern propòsit dels ajuntaments costaners

S'estenen els vigilants privats als dispositius policials mentre els venedors critiquen que se'ls persegueix per motius racistes



Uns manters mostrant els productes que venen. | Adrià Costa

Evitar la presència de venedors ambulants és un dels reptes que arrossequen molts ajuntaments des de fa prop de 20 anys. El conegut com a *top manta* ocupa indiscriminadament places i carrers, especialment a la costa, on els venedors busquen turistes que es deixin seduir per imitacions de grans marques a preus molt baixos. L'estratègia per erradicar els manters ha anat evolucionant i, recentment, Roses, el Vendrell i Sitges han incorporat agents de seguretat privada als seus dispositius policials. L'experiment ha reduït substancialment la presència de venedors i municipis com Cambrils no descarten provar-ho, si bé la Generalitat recalca que no existeix una solució única aplicable arreu. Mentrestant, els manters denuncien que se senten perseguits políticament i policialment per motius racistes.

Sitges ha estrenat aquest any la presència d'agents privats en el dispositiu policial per frenar el *top manta*. "L'experiència està sent molt positiva perquè ens permet ocupar més temps i més espai a tota la zona marítima", relata a l'ACN l'inspector en cap del municipi, Rafael Pino, que recorda que els últims anys han foragitat els venedors del centre i es concentren només a la zona de la platja. Al mateix temps, destaca que incorporar agents privats permet a la policia poder destinar efectius a altres tasques, com la vigilància a les urbanitzacions.

Des de l'empresa Barna Porters Seguretat -adjudicatària de la prova pilot feta al gener-, asseguren que la resposta ha estat "bona, llevat d'algun petit incident". El cap de Seguretat de la

companyia, Albert Mazo, admet que inicialment temia que es poguessin produir problemes d'autoritat, si bé el dispositiu ja contempla que una hipotètica detenció o diligència l'ha d'instruir sempre la Policia Local. Després dels temors inicials, Mazo destaca que el patrullatge conjunt ha estat eficaç, de manera que els manters han marxat cada cop que s'ha pentinat la zona.



La Policia Local de Sitges al passeig de la Ribera, en una imatge d'arxiu. Foto: ACN

L'únic incident, apunta, es va produir pel malestar d'un venedor ambulat vers la presència del gos que acompanya sempre una de les patrulles mixtes. Mazo destaca que l'animal forma part del cos de seguretat com a estratègia de defensa, i assegura que es converteix en un element dissuasiu immediat vers els manters, especialment entre els de religió islàmica.

Tot i celebrar els resultats del patrullatge mixt, però, l'inspector Rafel Pino també lamenta que els venedors no aturen l'activitat, sinó que marxen a altres municipis. És per això que reclama un "abordatge global" del fenomen, tant pel que fa a la coordinació entre cossos de policies locals, com a la necessitat de destinar-hi recursos des de l'àmbit social i econòmic. A parer de Pino, això "ajudaria a reduir-ho, però no a erradicar-ho", ja que l'Inspector considera que aquests fenòmens "tendeixen a transformar-se o evolucionar, però no a ser eliminats".

En paral·lel, l'inspector en cap també reivindica la necessitat d'incidir insistentment en els compradors perquè no siguin còmplices de la venda il·legal. "Hi ha gent que es pensa que comprar productes als manters és una forma d'ajudar-los, sense valorar que els productes poden comportar riscos per la salut", apunta, mentre lamenta que sovint els veïns es divideixen entre aquells que qüestionen els operatius policials i els que reclamen més "mà dura".

Cambrils veu bé la vigilància privada però demana una estratègia conjunta

Més al sud del litoral català, el fenomen es concentra de forma evident al cap de Sant Pere, a Cambrils -just al límit amb el terme municipal de Salou-, un dels punts que tradicionalment acull

més venedors il·legals a la Costa Daurada. En els darrers anys, sobretot durant les nits d'estiu, desenes de venedors ambulants estenen les mantes en aquest indret arribant a entorpir el pas de vianants i ciclistes. Els botiguers, però, alerten que la problemàtica "va a més" i que els venedors també es mouen per la zona de Pau Casals i el port.

Per això, recentment han proposat a l'Ajuntament que estudiï contractar vigilància privada per comprovar l'efectivitat de la mesura. Segons el president de la Unió de Botiguers de Cambrils, Tomàs Sierra, caldria treballar el problema durant cada dia de l'any i no posar-se en alerta tot just a les portes de l'estiu. "Falten efectius per lluitar contra el fenomen i, si ho anéssim tallant diàriament, no tindriem 200 manters a la zona del Cap de Sant Pere", lamenta.

L'actual alcaldessa i cap de llista d'ERC el 26-M, Camí Mendoza, considera que la solució no passa únicament per les iniciatives que es prenguin en l'àmbit municipal, com la tasca de conscienciació que ja fan entre veïns i turistes, el patrullatge policial o una possible vigilància privada. Segons Mendoza, cal una actuació coordinada entre totes les administracions per lluitar "contra les xarxes que distribueixen la mercaderia il·legal". Alhora, la candidata creu que això hauria d'anar acompanyat d'un pla per trobar sortides laborals als venedors.



Manters al litoral barceloní Foto: Albert Alcaide

La cap de llista del PSC de Cambrils, Ana López, coincideix que el problema no és aïllat i que requereix d'una "mirada ampla". López es compromet a implicar-se "de forma més ferma" amb els Mossos i amb els serveis socials, i a impulsar "una cimera del territori" per abordar el fenomen. Segons la socialista, la vigilància privada seria "un pegat" perquè els vigilants han de recórrer igualment a la policia, però admet que pot ser d'utilitat i no s'hi oposa. López també recepta molta conscienciació i pedagogia. "Cal entendre que s'estan afavorint màfies", avisa.

Des de Salou, l'actual alcalde i cap de llista de Sumem per Salou, Pere Granados, afirma que al

municipi no tenen un problema amb el *top manta* perquè fa anys, diu, que ho venen treballant i que ja ho van resoldre. El candidat sí que admet la presència de venedors ambulants al municipi, però sosté que la policia ho controla. Granados recorda que qui vulgui vendre productes ha de complir la llei, amb llicència i el pagament d'impostos corresponent.

El president de l'associació Shopping Salou, Juli Vilaplana, diu que n'estan tips del *top manta*, però que actuar només contra "l'últim esglaó de la cadena" s'ha demostrat que no és efectiu. Aposta per fer més conscienciació i sancionar els compradors. "Comprar productes al carrer és il·legal i cal que sàpiguen a qui s'està beneficiant i a qui s'està perjudicant, que és al petit comerç", afirma, mentre lamenta que el límit del terme municipal amb Cambrils esdevingui "un autèntic mercadet". "N'estem molt cansats i el canvi ha de venir de les institucions", reclama.

Segons els hotelers, el *top manta* cada cop anirà a més si les institucions no es prenen el problema seriosament i no es conjuren per a erradicar-lo. "No aporta res positiu a la zona", sentència el portaveu de l'Associació Hotelera Salou-Cambrils-la Pineda, Sergio Ibarbuen. Afegeix que estan disposats a col·laborar amb l'administració, per exemple informant els turistes a recepció o mitjançant els touoperadors que el *top manta* és una activitat il·lícita que pot comportar sancions econòmiques.

Interior accepta les patrulles mixtes per a casos puntuals

Des del Departament d'Interior, el director general dels Mossos d'Esquadra, Andreu Martínez, veu amb bons ulls la introducció de vigilants privats als dispositius policials, si bé declina que aquesta sigui una fórmula extrapolable arreu. Martínez demana "analitzar cas per cas", en funció de la singularitat del municipi, i de com i quan s'instal·len els manters. "Els ajuntaments i la Generalitat han de tenir una sèrie de possibilitats damunt la taula, i aquesta és una més", afirmava el passat mes d'abril després de participar al Vendrell en unes jornades sobre el *top manta*.



Manters al litoral barceloní Foto: Albert Alcaide

Un protocol transversal

Al seu torn, la Direcció General de Comerç de la Generalitat està definit un protocol d'actuació entre administracions i organitzacions empresarials per plantar cara a aquest fenomen i evitar la proliferació de venedors. El document, anunciat a les jornades del Vendrell i posteriorment confirmat per la consellera Àngels Chacón al Parlament, servirà per concretar el rol de la Generalitat, els ajuntaments, les cambres de comerç, els cossos policials, les associacions de comercials i les autoritats portuàries a l'hora d'actuar contra l'activitat dels manters. És un protocol inspirat en el de ciutats italianes, com Venècia.

Portaveu del sindicat de manters: la persecució política i policial és "racisme"

Al seu torn, el portaveu del Sindicat Popular de Venedors Ambulants de Barcelona, Daouda Dieye, creu que el fenomen dels manters és un problema de racisme. En declaracions a l'ACN, recorda que anteriorment molts catalans s'havien dedicat a la venda ambulants, i creu que ara se'ls persegueix perquè són immigrants. Posa d'exemple que al barri del Raval es fan mercats ambulants autoritzats per l'Ajuntament, però ells no hi poden participar, i també compara les crítiques a l'ocupació de l'espai públic amb les terrasses de bars i restaurants.

Dieye, que del 2006 al 2018 va ser immigrant il·legal, també respon a la suposada competència deslleial que fan als petits comerciants, assegurant que els manters no tenen cap mena d'ajuda, ni atur, ni família ni, en molts casos, llar. Per això, opina que no se'ls pot acusar de fer competència deslleial a un comerciant que té tots els papers en regla, autoritzacions, ajuda o atur.

Sobre les relacions amb la policia i els vigilants de seguretat privada, creu que no han canviat en els últims anys, però diu que ara hi ha molts més vigilants privats en llocs com les estacions de Metro en comparació a abans. "A vegades em pregunto en quin país estem, si estem en alguna guerra o conflicte", diu el senegalès.

Respecte als polítics, admet que cap partit s'ha dirigit a ells abans d'aquesta campanya municipal i afegeix que no hi tenen gaire bona relació, a excepció de l'alcaldessa, Ada Colau, que els ha escoltat i ajudat, explica. "La majoria de polítics són falsos perquè diuen que no són racistes, però no els agraden els manters", assegura.

"Cap partit ha contactat amb nosaltres, però els seus discursos diuen el mateix, com si fóssim un fenomen", lamenta. Però Dieye argumenta que "la venda ambulants fa segles que existeix, a Catalunya abans eren els mateixos catalans que feien la venda ambulants, pescaven i venien el peix al carrer, i aleshores no era un fenomen; però qui ho fa ara són negres, i això és racisme social i institucional, el problema és que la gent que ho fa no és d'aquí".

Per tot això, reivindica la feina del sindicat, de la cooperativa i de la botiga de roba de la marca Top Manta, al Raval, així com dels plans d'ocupació per treure venedors del carrer. Segons ell, a banda de donar feina estable a diversos exvenedors, el sindicat ha servit per donar veu pròpia al col·lectiu, i que ningú parli per ells.

La creació de la cooperativa Diomcoop ha estat una "bona iniciativa", exposa Dieye, ja que ha permès que alguns venedors "ja no estiguin al carrer". El projecte va ser impulsat fa un any per l'Ajuntament de Barcelona amb Colau al capdavant. Dieye diu que els venedors als seus països eren "paletes, sastres, mecànics, artistes professionals" però a Barcelona "la llei d'estrangeria els obligava a estar al carrer" fins que alguns han pogut treballar en aquesta iniciativa.



Manters buscant un lloc per vendre els seus productes, al passeig de Gràcia Foto: Adrià Costa

"El problema no s'acaba amb més policia"

Yeray Sánchez Iborra és un periodista expert en la venda ambulants a Barcelona que recentment ha publicat el llibre 'Vida manera'. En declaracions a l'ACN explica que "sense un canvi a nivell d'estrangeria és molt difícil que es vegin canvis a nivell local". Amb la situació actual i per avançar vers una solució del conflicte és partidari de "seguir alimentant els plans d'ocupació" que considera que han estat "una via exitosa" a Barcelona, i també creu que seria positiu "que es respecti el sindicat com a veu política", si bé reconeix que per alguns partits pot ser "difícil".

Sánchez diu que a Barcelona hi ha quatre agents implicats en el fenomen. L'Ajuntament es va trobar un conflicte "latent" i ha reaccionat amb plans policials i socials, aquests últims "força pioners", sobretot per "la inversió i l'esforç negociador". Per altra banda, defineix el Sindicat de Venedors com "el primer sindicat de manters del món i un dels col·lectius amb més veu". Els altres agents rellevants són els comerciants de Ciutat Vella i els mitjans de comunicació, que considera que el 2015 van contribuir a "la creença en l'efecte crida i la permissivitat excessiva".

Per a Sánchez el mite que més mal ha fet al col·lectiu és que són violents, el que veu com "una bona excusa per fer polítiques més restrictives al carrer". També critica que es digui que "que hi ha una màfia al darrere" perquè "se sap on compren els productes i la xarxa de solidaritat que hi ha entre ells". Després d'analitzar la situació del que està convençut és que "el problema no s'acaba amb més policia".